

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Lenky Krupičkové a soudců Davida Hipšra a Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **X.**, zastoupený Mgr. Lukášem Trojanem, advokátem se sídlem Na strži 2102/61a, Praha 4, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje**, se sídlem tř. Kosmonautů 189/10, Olomouc, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 20. 2. 2024, č. j. 65 A 91/2023-61,

t a k t o :

- I. Výroky II., III. a IV. rozsudku Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 20. 2. 2024, č. j. 65 A 91/2023-61, **se zrušují** a v tomto rozsahu **se vrací** věc tomuto soudu k dalšímu řízení.
- II. Ve zbytku **se** kasační stížnost **z a m í t á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobci bylo dne 11. 2. 2021 doručeno usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) ze dne 10. 2. 2021, jímž byl obviněn ze spáchání zločinů poškození finančních zájmů Evropské unie podle § 260 odst. 1, 4 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a dotační podvod podle § 212 odst. 1, 5 písm. c) téhož zákona. Obou zločinů se měl dopustit v letech 2009 až 2012. Dne 5. 10. 2023 provedl žalovaný u žalobce po ukončení jeho výslechu v rámci daného trestního řízení identifikační úkony podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“), konkrétně pořídil popis žalobce, jeho kriminalistické fotografie a daktyloskopické otisky. Současně žalovaný požádal

o vložení záznamu o provedených identifikačních úkonech do informačního systému FODAGEN.

[2] Proti postupu žalovaného podal žalobce u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci (dále jen „krajský soud“) dne 4. 12. 2023 žalobu podle § 82 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Domáhal se toho, aby soud určil, že zásahy žalovaného spočívající 1) v provedení popsanych identifikačních úkonů a 2) v uchovávání pořízených vzorků a osobních údajů v policejních databázích byly nezákonné, a aby žalovanému současně přikázal zlikvidovat veškeré vzorky a osobní údaje získané provedením identifikačních úkonů do 3 dnů od právní moci rozsudku. V žalobě tvrdil, že zásah do jeho práv trvá, neboť záznam o zajištění identifikačních úkonů byl vložen do policejního informačního systému, kde je nadále evidován. Nezákonnost zásahu dovozoval z toho, že trestná činnost se měla odehrát v roce 2009, avšak trestní stíhání bylo zahájeno po 12 letech a identifikační úkony byly provedeny s odstupem dalších 2,5 let. V minulosti nebyl trestně stíhán a není proti němu vedeno žádné jiné trestní stíhání. Tvrze trestné činnosti se neměl dopustit ve formě, kdy by zajištěné informace a vzorky byly využitelné a není ani kriminalisticky rizikovou osobou. Identifikační úkony byly provedeny paušálně, bez individualizované správní úvahy, a nebyly nezbytné k dosažení účelu předvídaného § 65 zákona o policii. Dále se žalobce ohradil proti nedostatečnosti právní úpravy nakládání s odebranými vzorky, zejména ve vztahu k možnosti domoci se jejich likvidace podle § 65 odst. 5 zákon o policii.

[3] Žalovaný ve vyjádření k žalobě poukázal na to, že žalobce před provedením identifikačních úkonů poučil o jeho právech, načež žalobce uvedl, že se jejich provedení podrobí dobrovolně. Úkonu byl přítomen jeho obhájce, který k postupu neměl výhrady. Dále žalovaný uvedl, že před provedením úkonu byla hodnocena jeho přiměřenost; vycházel zejména z toho, že žalobce je mediálně spojován s dalšími kauzami, v nichž by mohly být identifikační úkony využity. Tato podezření dokládají také účelnost identifikačních úkonů. Navíc hrozí, že by žalobce mohl činit kroky k zastření své trestné činnosti nebo se v budoucnu vyhýbat trestnímu řízení. Žalovaný dodal, že v rozhodné době disponoval též informacemi svědčícími o tom, že žalobce spáchal právě stíhaný trestný čin. O vyhodnocení účelnosti dle žalovaného svědčí také to, že u žalobce nebyly provedeny ústní stěry ani jiný odběr biologického materiálu, nýbrž jen úkony v budoucnu využitelné. Žalovaný také odmítl plošnost odběru, k čemuž odkázal na statistiky za roky 2022 a 2023.

[4] Žalobce v replice k vyjádření namítl, že se identifikačním úkonům podrobil dobrovolně jen proto, aby nebyl nucen strpět překonání odporu policií. Jeho obhájce úkonům přítomen nebyl, což dokládá chybějící podpis na příslušném formuláři. Dále setrval na tom, že žalovaný postupoval v rozporu se zákonem a judikaturou. Jeho závěry nebyly podloženy žádnými konkrétními skutečnostmi.

[5] Krajský soud žalobě v záhlaví uvedeným rozsudkem vyhověl a určil, že 1) zásah žalovaného spočívající v provedení výše popsanych identifikačních úkonů podle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii byl nezákonný (výrok I.) a 2) zásah žalovaného spočívající v uchovávání získaných výstupů v policejních databázích je nezákonný (výrok II.). Výrokem III. žalovanému přikázal zlikvidovat veškeré získané vzorky a osobní údaje do 15

pokračování

dnů od právní moci rozsudku a výrokem IV. rozhodl, že žalovaný je povinen žalobci nahradit náklady řízení.

[6] Krajský soud primárně nepřisvědčil žalovanému, že se žalobce podrobil identifikačním úkonům dobrovolně. Odkázal na donucující povahu poučení podle § 65 odst. 2 zákona o policii, tj. konkrétně vyjádřenou hrozbu pro případ nepodrobení se identifikačním úkonům, která vylučuje dobrovolnost podrobení se identifikačním úkonům. Současně shledal irelevantním, zda žalobce skutečně policistovi sděloval své výhrady proti provedení identifikačních úkonů a zda u toho byl přítomen jeho obhájce. Dále krajský soud připomněl, že dle judikatury lze k tomuto zásahu do práv přistoupit pouze tehdy, jestliže okolnosti konkrétního případu vytváří předpoklad, že by se daná osoba mohla i v budoucnu dopouštět trestné činnosti, popřípadě že by se již dopustila jiné trestné činnosti dosud nevyšetřené a v budoucnu potenciálně vyšetřované. V posuzované věci takové okolnosti neshledal. Proporcionalitu zásahu nelze podle krajského soudu spatřovat v samotném omezení rozsahu provedených identifikačních úkonů. Žalovaný pak ve své úvaze vůbec nezohlednil absenci trestní minulosti žalobce. Krajský soud rovněž striktně odmítl zdůvodnění proporcionality zásahu do práv žalobce mediálními zprávami o údajném prověřování v nich popsanych událostí, které žalovaný ani blíže nekonkretizuje (zmiňuje je jen jako hesla). Reálnost hypotetického rizika, že by žalobce mohl činit kroky k zastření své trestné činnosti, resp. se v budoucnu vyhýbat trestnímu řízení, podle soudu významně devaluje doba, která uplynula od údajného spáchání trestného činu (2009), jakož i čas, který uplynul od zahájení trestního stíhání (2021). Jako zcela nepřípadnou shledal krajský soud argumentaci žalovaného, že žalobce dlouhodobě realizoval kroky k obhájení svého jednání, přičemž mediálně uváděl nepřesné a zavádějící skutečnosti. Nijak konkretizováno a podloženo nebylo podle soudu ani tvrzení o tom, že žalobce měl dlouhodobě provádět kroky k zastření své trestné činnosti. Přiměřenost provedení identifikačních úkonů nemohla zdůvodnit ani síla podezření žalovaného vůči žalobci; navíc po třech letech od sdělení obvinění nebyla obžaloba podána. Krajský soud proto uzavřel, že z tvrzení žalovaného ani ze spisového materiálu nevyplynuly žádné zásadní okolnosti, které by odůvodnily přiměřenost aplikace § 65 zákona o policii ve smyslu § 11 písm. c) téhož zákona, tj. odůvodnily natolik zásadní zásah do práv žalobce, kterým je nucení ke strpění provedení identifikačních úkonů. S ohledem na závěr, že provedení identifikačních úkonů bylo nezákonným zásahem, je podle soudu logicky nezákonné i uchovávaní jimi získaných údajů a vzorků žalovaným.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalobce

[7] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů, které lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) a c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). S odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013-40, poukazuje na to, že v případě trestných činů hospodářského charakteru, které jsou páčány úmyslně, velmi často akcentuje prvek sofistikovosti a promyšleného jednání (nejedná se tedy zpravidla o žádné ojedinělé excesy v jednání pachatele), a jejich pachatelé si proto musí být vědomi možnosti evidence v policejních databázích. Současně vykazuje majetková trestná činnost dlouhodobě nejvyšší recidivu, navíc nestejnorodou. Daktyloskopie přitom velmi pomáhá i při jejím vyšetřování, neboť pachatelé mohou zanechat otisky na listinách, které jsou předkládány v rámci např.

dotačních programů apod. Hospodářská trestná činnost pak vykazuje vysokou míru latence a společenské škodlivosti a její vyhledávání a objasňování je pro policii složité a časově náročné. Tyto poznatky nasvědčují tomu, že u žalobce nelze vyloučit opakování trestné činnosti. Ve vztahu k jeho osobě, která je spojena s řadou blíže nespecifikovaných kauz, pak policie uvážila rizika spojená s případným odhalováním a vyšetřováním potencionální další trestné činnosti (v kombinaci s již probíhajícím trestním řízením pro spáchání dvou zločinů) a vyhodnotila získání identifikačních údajů žalobce jako nezbytné pro účely jeho budoucí identifikace. Nadto nejsou všechny informace, kterými policie disponuje, způsobilé ke zveřejnění. Absence předchozí trestné činnosti nemůže být podle stěžovatele jediným kritériem přiměřenosti. K tomu cituje nález Ústavního soudu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 7/18 a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2022, č. j. 4 As 27/2018-55. Stěžovatel poukazuje pro kontext také na to, že policie neprovádí identifikační úkony plošně. Podle statistiky za rok 2021 a první pololetí roku 2022 ji neužívá zhruba ve 30 % případů osob, kterým bylo sděleno obvinění (nebo podezření) z úmyslného trestného činu. Uzavírá, že jeho postup vůči žalobci byl přiměřený, neboť zásah do jeho práv nepřekročil míru nezbytnou k dosažení účelu, jímž je ochrana práv a svobod, bezpečnost a zajištění veřejného pořádku.

[8] Ve druhém okruhu námitek stěžovatel dovozuje zmatečnost napadeného rozsudku. Uvádí, že směřovala-li žaloba též proti uchovávání identifikačních údajů, je třeba považovat tvrzený zásah za jeden trvajících. Žalobce se měl proto před podáním žaloby domáhat o nápravu jinými právními prostředky, tj. podáním žádosti podle § 29 zákona č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů. Jelikož se tak nestalo, chyběly jednak podmínky pro vedení řízení. Současně stěžovatel není pasivně legitimován, neboť správcem údajů je Policejní prezidium České republiky. V rozsahu uchovávání identifikačních údajů a jejich likvidace proto neměl být stěžovatel označen jako žalovaný. S ohledem na to stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[9] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal zejména na to, že stěžovatel opírá své hodnocení přiměřenosti zásahu o jedinou skutečnost, a to údajné mediální spojení žalobce s dalšími kauzami, nadto bez jejich ověření a uvedení zdrojů. Jiné podstatné aspekty přiměřenosti jako věk žalobce, jeho bezúhonnost, povahu údajné trestné činnosti či délku vedení trestního stíhání, nijak nerefletoval. Jeho argumentace mediálními kauzami je v právním státě neobhajitelná. Nepřípadný je v případě bezúhonného žalobce i argument recidivou. Vzhledem k jejich obecnosti neobstojí ani odkazy na policejní statistiky, složitost hospodářské trestné činnosti či tvrzení o použití otisků prstů při jejím vyšetřování. Podle žalobce stěžovatel nepředložil žádné relevantní argumenty z hlediska zásahu do konkrétně žalobcových práv. Jeho odkazy na judikaturu jsou zavádějící a nepodporují jeho argumentaci. Žalobce se dále nedomnívá, že by rozsudek krajského soudu trpěl zmatečností. Byl to stěžovatel, kdo zajistil vložení záznamu do informačního systému FODAGEN. Nebylo úlohou žalobce zjišťovat, které oddělení je správcem jeho údajů. Navíc nebyl v tomto směru nijak poučen a stěžovatel před krajským soudem nic nenamítal. Chybná je i konstrukce o nesplnění podmínek řízení. Vedla by k tomu, že by nebylo možné vyslovit nezákonnost odběru identifikačních údajů. Ani judikatura Nejvyššího správního soudu nevyžaduje před podáním žaloby ve věci výmazu podat žádost podle § 29 zákona o zpracování osobních údajů. Bylo by ostatně absurdní žádat výmaz podle citovaného

pokračování

ustanovení u orgánu, který odběr provedl. Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[10] Usnesením ze dne 27. 6. 2024, č. j. 7 As 68/2024-47, Nejvyšší správní soud přerušil řízení v souzené věci do doby rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie (dále jen „SDEU“) o předběžné otázce týkající se souladu § 65 zákona o policii s unijním právem. SDEU tak učinil rozsudkem ze dne 20. 11. 2025, sp. zn. C-57/23. Kasační soud proto rozhodl usnesením ze dne 2. 12. 2025, č. j. 7 As 68/2024-50, že se v řízení pokračuje a umožnil stranám vyjádřit se k rozsudku SDEU.

[11] Této možnosti využil žalobce, který ve svém vyjádření zdůraznil, že i podle SDEU je nezbytné před shromážděním údajů zohlednit všechny relevantní skutečnosti (uvedené v bodě 84 rozsudku SDEU). To stěžovatel neučinil. Neprovedl ani úvahu, zda nebylo možné sledovaného účelu dosáhnout jinak, a především zcela rezignoval na posouzení podmínky naprosté nezbytnosti shromažďování a dalšího uchovávání osobních údajů žalobce. K tomu doplnil, že byl podané obžaloby pravomocně zproštěn. Dále není podle žalobce v České republice splněna podmínka definovaná SDEU, a sice existence judikatury vyšších soudů, která by ohraničovala prostor pro uvážení policejních orgánů při posouzení naprosté nezbytnosti uchovávání osobních údajů. Nedostatečný je i dotčený právní rámec. Závěrem žalobce poukázal na rozsudek ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 254/2019-49, v němž Nejvyšší správní soud uvedl, že v rámci hospodářských či jiných nenásilných trestných činů spáchaných do té doby netrestanými osobami bude obtížné dovodit přiměřenost odběru na základě výše uvedených kritérií.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost je zčásti důvodná.

[14] Nejvyšší správní soud se v souladu s logikou soudního přezkumu musel nejprve zabývat tím, zda krajský soud správně uchopil předmět řízení a vymezil jeho účastníky. Vylíčí-li totiž žalobce všechny podstatné skutkové okolnosti, v nichž spatřuje tvrzený nezákonný zásah veřejné správy, je na správním soudu, aby na jejich základě určil, jakou povahu napadené jednání veřejné správy mělo a kdo byl jeho původcem (blíže usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014-53).

[15] Jak vysvětlil Nejvyšší správní soud v bodech [55] až [57] recentního rozsudku ze dne 15. 4. 2026, č. j. 7 As 172/2022-198, v oblasti provedení identifikačních úkonů a následného zpracování získaných osobních údajů přichází v úvahu tři základní typové situace, přičemž konkrétní druh soudní ochrany závisí na tom, proti čemu dotčená osoba coby žalobce přesně brojí. V posuzované věci jsou relevantní situace uvedené na druhém a třetím místě, tedy když podaná žaloba směřuje proti provedení identifikačních úkonů a proti (trvajícimu) uchovávání získaných údajů. Zatímco v prvním případě je soudní ochrana poskytována formou zásahové žaloby, ve druhém případě nachází uplatnění žaloba proti rozhodnutí

správního orgánu po vyčerpání prostředku nápravy, jímž je žádost o výmaz uchovávaných osobních údajů podle § 29 odst. 2 a § 30 odst. 4 zákona o zpracování osobních údajů.

[16] Nelze přitom souhlasit s argumentací stěžovatele, že v případě, kdy žalobce současně napadá provedení identifikačních úkonů i následné uchovávání získaných údajů, je třeba takovou situaci považovat za *trvajícím* zásah. Již Ústavní soud v nálezu pléna sp. zn. Pl. ÚS 7/18 důsledně odlišil zásah podle § 65 odst. 1 zákona o policii od podmínek uchovávání údajů podle § 65 odst. 5 téhož zákona (srov. odlišná stanoviska soudců Šámala a Šimíčka). Jedná se tedy o dva odlišné zásahy do práva na nedotknutelnost osoby (a jejího soukromí) a na informační sebeurčení, a to *zpravidla* s odlišným mechanismem ochrany (viz výše citovaný rozsudek č. j. 7 As 172/2022-198 a následující body). V recentním rozsudku ze dne 24. 4. 2026, č. j. 5 As 163/2022-83, k tomu Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*úkony jednotlivých orgánů policie spočívající v prvotním provedení identifikačních úkonů a následné evidenci takto získaných osobních údajů není možné směřovat ani spojovat. Nezákonnost uchovávání osobních údajů nemusí bez dalšího znamenat nezákonnost původního provedení identifikačních úkonů a naopak.*“ Dále zde vysvětlil, že ani protiprávní odběr identifikačních úkonů nemusí bez dalšího vést též k protiprávnímu uchovávání takto získaných osobních údajů: „*může dojít k protiprávním identifikačním úkonům, avšak v mezidobí nastanou okolnosti, které způsobí, že další uchovávání takto (původně protiprávně) získaných osobních údajů již bude nezbytné. To může nastat např. tehdy, pokud po provedení identifikačních úkonů dojde k zahájení trestního stíhání pro závažnější úmyslný trestný čin, který by již v souladu s § 65 zákona o Policii ČR a příslušnou judikaturou uchovávání daných osobních údajů odůvodňoval. V takové situaci by postrádalo smysl již získané osobní údaje likvidovat a následně se je snažit získat znovu.*“

[17] Směřuje-li ovšem zásahová žaloba nejen proti samotnému provedení identifikačních úkonů, ale též k odstranění důsledků takového zásahu (tj. má záporní povahu), lze podle recentní judikatury hovořit o jediném zásahu, resp. zásahu a jeho *trvajícím důsledku* (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 2. 2025, č. j. 5 As 200/2024-35, publ. pod č. 4672/2025 Sb. NSS, č. j. 7 As 172/2022-198 a č. j. 5 As 163/2022-83). Je-li tomu tak, může se soud výjimečně zabývat přímo na základě zásahové žaloby i bezprostředně souvisejícím uchováváním identifikačních údajů, aniž by žalobce musel samostatně postupovat cestou žádosti o výmaz uchovávaných osobních údajů. Konkrétně k tomuto posouzení soud přistoupí v návaznosti na konstatování, že samotný zásah v užším smyslu (provedení identifikačních úkonů) byl nezákonný, neboť mu § 87 odst. 2 věta první s. ř. s. ukládá též hodnotit jeho trvajícím důsledky, což bude nepochybně právě uchovávání takto (v rozporu se zákonem) získaných identifikačních údajů.

[18] Možnost projednat danou záležitost jako jeden celek, tedy včetně otázky uchovávání získaných identifikačních údajů a případného zajištění jejich likvidace, přitom výše citovaná judikatura připustila nejen ve vztahu k situaci, kdy uchovávání získaných identifikačních údajů dotčené osoby provádí tentýž správní orgán, jemuž je přičitatelné provedení identifikačních úkonů, ale i tehdy, pokud se jedná o různé správní orgány. Důvodem je především zajištění účinné možnosti nápravy na základě záporní zásahové žaloby, kterou lze fakticky podat pouze v subjektivní lhůtě 2 měsíců ode dne provedení identifikačních úkonů, a která se v souladu s § 56 odst. 3 s. ř. s. projednává přednostně.

pokračování

[19] Pro výše uvedené nelze přisvědčit stěžovateli, že by v případě zásahové žaloby směřující nejen proti provedení identifikačních úkonů, ale též k odstranění důsledků takového zásahu byla následná ochrana v řízení před správními soudy podmíněna podáním žádosti o výmaz uchovávaných osobních údajů dle § 29 odst. 2 zákona o zpracování osobních údajů.

[20] Krajský soud v napadeném rozsudku blíže nezkoumal povahu jednotlivých činností, v nichž žalobce spatřoval nezákonný zásah, a s tím související otázku pasivní legitimace stěžovatele ke všem těmto činnostem. Toliko v úvodu svého posouzení provedl rozlišení mezi zásahem spočívajícím v předvolání k provedení identifikačních úkonů a zásahem spočívajícím v jejich samotném provedení. V závěru pak v návaznosti na svůj závěr o nezákonnosti zásahu spočívajícího v provedení předmětných identifikačních úkonů z důvodu nepřiměřenosti konstatoval, že logicky je nezákonné i uchovávání jimi získaných údajů a vzorků *žalovaným* a bez bližšího zdůvodnění dodal, že *žalovaný* nadále výsledky identifikačních úkonů uchovává ve své databázi. Krajský soud tak zřejmě vycházel z toho, že žalovaný (stěžovatel) nejen provedl identifikační úkony, ale je také správcem odebraných údajů.

[21] Tak tomu ovšem v posuzované věci není. Stěžovatel v kasační stížnosti nezpochybňuje, že provedl identifikační úkony. Tomu ostatně odpovídá obsah žádosti o provedení identifikačních úkonů ze dne 5. 10. 2023, č. j. KRPM-61646-407/TČ-2019-140080. V tomto rozsahu tedy Nejvyšší správní soud souhlasí s postupem krajského soudu, který považoval za pasivně legitimovaného stěžovatele. Takový postup má ostatně plnou oporu v judikatuře, na kterou krajský soud odkázal v bodě 20 napadeného rozsudku. Stěžovatel však v kasační stížnosti poukazuje na to, že není správcem údajů, respektive spravujícím orgánem ve smyslu § 24 a násl. zákona o zpracování osobních údajů. Tímto útvarem je totiž podle stěžovatele Policejní prezidium ČR. Za jednotlivé činnosti, v nichž žalobce spatřoval nezákonný zásah, tak odpovídají různé správní orgány (útvary policie). Přestože tato skutečnost nebránila krajskému soudu, aby v návaznosti na konstatování nezákonnosti identifikačních úkonů projednal i přímo související požadavek žalobce na odstranění důsledku takového nezákonného zásahu, tedy výmaz (likvidaci) nezákonně získaných osobních údajů (viz výše), nemohl v napadeném rozsudku formulovat určovací výrok II., a příkazový výrok III. ve vztahu ke stěžovateli, neboť takové výroky lze podle § 87 odst. 2 s. ř. s. učinit toliko vůči správnímu orgánu, jemuž je tvrzený zásah přiřitatelný. Tím stěžovatel není. Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 5. 2022, č. j. 9 As 124/2018-46, učinila tehdejší stěžovatelka předmětem řízení toliko posouzení zákonnosti provedení identifikačních úkonů podle § 65 odst. 1 zákona o policii, nikoliv příkaz odstranit negativní důsledky nedůvodně evidovaných výsledků těchto úkonů a nařízení jejich likvidace.

[22] Jak již bylo uvedeno výše, podle usnesení č. j. Nad 224/2014-53 je na soudu, aby na základě tvrzení žalobce, eventuálně doplněného na výzvu soudu, a s přihlédnutím k dalším informacím, které má soud k dispozici, po právní stránce posoudil, kterému správnímu orgánu je s ohledem na tato tvrzení přiřitatelné jednání, jež má být podle žalobce nezákonným zásahem. To znamená, že je třeba postavit najisto nejen jednání veřejné správy, které je předmětem žaloby (jeho obsah, rozsah, důsledky aj.) a určit, vůči které takové

součásti má soud vyslovit nezákonnost zásahu, ale i posoudit a určit, které konkrétní součásti veřejné správy má správní soud vykonatelným způsobem uložit, aby ustala v zásahu, trvá-li, vyvarovala se jeho opakování a případně odstranila jeho důsledky. Jsou-li jednání a jeho následky přičitatelné různým součástem veřejné správy a žalobce označil pouze některé z nich, upozorní soud žalobce na tuto skutečnost a vyzve jej, aby případně reagoval úpravou označení žalovaného, respektive jeho doplněním. Následný postup krajského soudu se bude odvíjet od reakce žalobce na uvedenou výzvu.

[23] V posuzované věci měl proto krajský soud s ohledem na žalobní tvrzení a petit také určit, které konkrétní součásti veřejné správy může eventuálně vykonatelným způsobem uložit, aby ustala v zásahu a odstranila jeho důsledky. Pokud by žalobce i poté, co by byl soudem upozorněn na jiný právní závěr ohledně otázky, kdo má být v rozsahu jeho návrhu na odstranění následků tvrzeného zásahu žalovaným, setrval na svém původním náhledu na tuto otázku a neuzpůsobil patřičně označení žalovaného a návrh výroku rozhodnutí soudu [§ 84 odst. 3 písm. d) s. ř. s.], nemohl by soud jeho žalobě v tomto rozsahu vyhovět. Teprve uzpůsobil-li by žalobce patřičně svá tvrzení, mohl se krajský soud v návaznosti na svůj závěr o nezákonnosti identifikačních úkonů dále zabývat zákonností uchovávání odebraných vzorků a z nich získaných informací. Tomu by však muselo předcházet doručení žaloby také příslušnému správnímu orgánu jako dalšímu žalovanému včetně poskytnutí možnosti, aby předložil své vyjádření k žalobě, a to zejména k otázce nezbytnosti dalšího uchovávání získaných osobních údajů (srov. bod [16] výše, resp. bod [33] rozsudku č. j. 5 As 163/2022-83). Jelikož takto krajský soud nepostupoval a bez dalšího přičetl uchovávání identifikačních údajů stěžovateli, je v tomto rozsahu kasační stížnost stěžovatele důvodná.

[24] Nesprávný postup krajského soudu v rozsahu návrhu žalobce na odstranění důsledků nezákonného zásahu však nebrání Nejvyššímu správnímu soudu, aby se dále zabýval důvodností kasačních námitek směřujících proti závěru krajského soudu o nezákonnosti zásahu spočívajícího v provedení identifikačních úkonů stěžovatelem.

[25] Dle § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii *policie může při plnění svých úkolů pro účely budoucí identifikace u osoby obviněné ze spáchání úmyslného trestného činu nebo osoby, které bylo sděleno podezření pro spáchání takového trestného činu snímat daktyloskopické otisky, zjišťovat tělesné znaky, provádět měření těla, pořizovat obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení.*

[26] Dle § 65 odst. 2 téhož zákona *nelze-li úkon podle odstavce 1 pro odpor osoby provést, je policista po předchozí marné výzvě oprávněn tento odpor překonat. Způsob překonání odporu musí být přiměřený intenzitě odporu. Překonat odpor osoby nelze, jde-li o odběr krve nebo jiný obdobný úkon spojený se zásahem do tělesné integrity.*

[27] Citovaná právní úprava obstála jak z hlediska ústavního pořádku, tak unijního práva. Ústavní soud dospěl v již zmíněném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 7/18 při posuzování návrhu na zrušení § 65 odst. 1 zákona o policii ve slovech „a odebírat biologické vzorky umožňující získání informací o genetickém vybavení“ k závěru, že příslušná právní úprava není v rozporu s právem na informační sebeurčení zakotveným v čl. 10 odst. 2 a 3 Listiny, neboť „úkolem policie je odhalovat trestnou činnost, stíhat trestné činy a chránit před škodlivou činností

pokračování

společnost. K řádnému plnění těchto úkolů musí disponovat odpovídajícími nástroji, mezi něž nepochybně náleží i oprávnění obsažená v § 65 zákona o policii prováděná interními policejními pokyny. Došlo-li by ke zrušení napadených ustanovení, ztratily by i interní pokyny příslušnou zákonnou oporu a policie by přišla o zásadní kriminalistické nástroje k objasňování trestných činů a odhalování jejich pachatelů. Jsou-li identifikační úkony (a to nejen odběr biologických vzorků ke stanovení profilu DNA) prováděny v zákonných podmínkách, nedochází z pohledu Ústavního soudu k protiústavním zásahům do základních práv“ (bod 91). Ústavní soud rovněž konstatoval, že „právní úprava obsažená v § 65 odst. 1 písm. a) zákona o policii je sice možná široká ve své personální působnosti, když může být uplatněna mj. vůči všem osobám podezřelým nebo obviněným ze spáchání jakéhokoli úmyslného trestného činu či vůči všem osobám, které jsou za spáchání takového trestného činu ve výkonu trestu odnětí svobody, nelze ale konstatovat, že je neurčitá, nejasná nebo příliš abstraktní.“ Vzhledem k tomu, že odběr (tj. sběr informací) nemá bez zpracování a uchování informací pro budoucí identifikaci samostatný smysl, je příhodné dodat, že právo upravující shromažďování, uchování a výmaz osobních údajů (včetně biometrických dat), jak je vykládáno dostupnou a dostatečně předvídatelnou judikaturou správních soudů (uvedenou níže), dostatečně stanovuje minimální podmínky zpracování těchto osobních údajů tak, aby mohlo sloužit coby právní základ zpracování ve smyslu unijního práva (srov. rozsudek SDEU sp. zn. C-57/23 a na něj navazující rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2025, č. j. 5 As 327/2022-48, č. 4726/2026 Sb. NSS, a č. j. 7 As 172/2022-198).

[28] Smyslem získání osobních údajů za účelem budoucí identifikace je potírání trestné činnosti skrze možnost orgánů činných v trestním řízení v budoucnu identifikovat a usvědčit možné pachatele trestných činů díky databázím. Slouží tak generální prevenci a veřejnému zájmu na odhalování trestné činnosti (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2017, č. j. 1 As 13/2017-93, bod 29, ze dne 17. 5. 2022, č. j. 9 As 124/2018-46, bod 30, či ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 254/2019-49, bod 15). Vedení databází s identifikačními údaji pak zcela jistě souvisí s reálnou možností odhalit a usvědčit pachatele z trestné činnosti, ať již spáchané v minulosti či jako recidivu (k tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 4. 2014, č. j. 4 As 168/2013-40). Ustanovení § 65 odst. 1 zákona o policii tedy jasně stanoví případy, v nichž musí jednotlivec počítat s eventualitou, že budou jeho osobní údaje zpracovány pro účely budoucí identifikace, zejména v případě obvinění či výkonu trestu odnětí svobody za spáchání úmyslného trestného činu (nebo v případě osob, jimž bylo uloženo ochranné léčení). Ve všech těchto případech je tedy zásah do práva na informační sebeurčení myslitelný a legitimní, musí však rovněž být nezbytný, a to s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti posuzovaného případu. Judikatura Nejvyššího správního soudu pak konkretizuje hlediska, která je třeba v individuálních případech zvažovat (viz rozsudek č. j. 5 As 327/2022-48, body 31 a 32).

[29] Z ustálené judikatury kasačního soudu vyplývá, že policie může k provedení identifikačních úkonů přistoupit pouze v případech, které jsou nezbytné pro plnění jejích úkolů (starší judikatura k § 42e odst. 1 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, je fakticky použitelná i pro nyní posuzovanou věc, neboť znění uvedeného ustanovení je podobné znění § 65 odst. 1 zákona o policii). Nestačí tedy, aby byly naplněny formální znaky citovaného zákonného ustanovení (zde obvinění ze spáchání úmyslného trestného činu), je rovněž třeba zvážit proporcionalitu potenciálního zásahu do práva na informační sebeurčení dotčené osoby, a to s ohledem na specifické okolnosti každého jednotlivého

případu (již citovaný rozsudek č. j. 1 As 13/2017-93, bod 33, rozsudek ze dne 19. 4. 2018, č. j. 3 As 335/2017-33, bod 23, již citovaný rozsudek č. j. 9 As 124/2018-46, bod 25, rozsudek ze dne 30. 5. 2022, č. j. 4 As 27/2018-55, bod 34, či z pozdější doby rozsudek ze dne 15. 6. 2023, č. j. 2 As 252/2021-25, bod 17, nebo již citovaný rozsudek č. j. 5 As 327/2022-48, bod 24). Faktory, které je třeba zvážit při provádění testu proporcionality, jsou dosavadní trestná činnost žalobce, typová i individuální závažnost této trestné činnosti a její povaha, doba od jejího spáchání, osobnost a věk pachatele, riziko recidivy, a tzv. síla podezření (viz blíže rozsudek č. j. 5 As 254/2019-49, body 17 a 18). K poslednímu faktoru lze doplnit, že zájem na provedení identifikačních úkonů bude většinou silnější, byla-li již dotčená osoba ze spáchání trestného činu shledána vinnou nežli v případě pouhého obvinění.

[30] Obdobná kritéria považuje při hodnocení, zda je zpracování osobních údajů (zcela) nezbytné, za podstatná též judikatura SDEU (srov. bod 84 rozsudku ve věci C-57/23, či bod 132 rozsudku ze dne 26. 1. 2023, *Ministerstvo na vatrešnite raboty*, C-205/21). I ona požaduje rozlišovat mezi jednotlivými subjekty osobních údajů tak, aby nedocházelo k nediferencovanému a generalizovanému shromažďování biometrických a genetických údajů většiny *obviněných*. Při aplikaci vnitrostátní právní úpravy je tudíž třeba posoudit naprostou nezbytnost shromažďování biometrických a genetických údajů se zohledněním všech relevantních skutečností, jako jsou zejména povaha a závažnost údajného trestného činu, pro který je sděleno obvinění, konkrétní okolnosti tohoto trestného činu, případná souvislost uvedeného trestného činu s jinými probíhajícími řízeními, předcházejícími soudnímu řízení, anebo individuální profil dotčené osoby.

[31] Není od věci uvést, že v rámci typicky hospodářských či jiných nenásilných trestných činů spáchaných do té doby netrestanými osobami bude zpravidla obtížné dovodit přiměřenost odběru na základě výše uvedených kritérií (např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2022, č. j. 5 As 254/2019-49 a č. j. 5 As 241/2019-46; srov. nicméně i možnost odlišného náhledu v rozsudku ze dne 30. 5. 2022, č. j. 4 As 27/2018-55).

[32] V posuzované věci není mezi účastníky řízení sporu o tom, že provedení identifikačních údajů je spjaté s úvahou žalovaného o proporcionalitě zásahu. Stěžovatel zakládá proporcionalitu zásahu v případě právě žalobce na několika skutečnostech. Vyzdvihuje, že žalobce byl mediálně spojován s dalšími kauzami. Dále podle něj s ohledem na povahu trestné činnosti hrozilo, že by mohl činit kroky k jejímu zastření nebo se v budoucnu vyhýbat trestním řízením a jejich důsledkům, a konečně, že síla podezření odůvodňovala brzké podání návrhu na podání obžaloby.

[33] Krajský soud stěžovateli vytkl, že nijak nezohlednil absenci trestní minulosti žalobce a zcela odmítl jeho úvahu, že je možné odvozovat budoucí využitelnost získaných údajů toliko z odkazu na spojení žalobce s blíže nekonkretizovanými mediálními kauzami. Dále připomněl, že policie odebírá identifikační údaje, jak je mu známo z jiných věcí, bezprostředně se sdělením obvinění. V souzené věci však stěžovatel učinil tento úkon bez bližšího vysvětlení až po více než dvou letech od takového okamžiku, což značně devalvuje jeho tvrzení o riziku zastírání trestné činnosti. Dodal, že kroky k veřejnému obhájení svého jednání nelze žalobci přičítat k tíži. Dokud není žalobce pravomocně odsouzený, svědčí mu presumpce nevin.

pokračování

[34] Nejvyšší správní soud plně souhlasí s důvody, pro které krajský soud shledal odůvodnění přiměřenosti zásahu stěžovatele do práv žalobce ze strany stěžovatele za nedostatečné. Stěžovatel prakticky vůbec nehodnotil povahu a závažnost údajného trestného činu, pro který bylo sděleno obvinění, konkrétní okolnosti tohoto trestného činu, jeho případnou souvislost s jinými probíhajícími či předcházejícími *řízeními* (eventuálně vyšetřováními či stíháními), anebo *individuální* profil žalobce.

[35] Jde-li o odkaz na mediálně známé kauzy žalobce, je zapotřebí zmínit, že se nejedná o žádnou notorietu, která nepodléhá dokazování. Obsah těchto informací a jejich relevanci pro svůj postup proto musí prokázat účastník řízení, který na ně odkazuje. V souzené věci však stěžovatel toliko uvedl „populární“ názvy kauz, které spojil se žalobcem. V této souvislosti nelze než poukázat na to, že stěžovatel je orgánem činným v trestním řízení a v rámci své činnosti prověřuje a odkrývá trestnou činnost. Má tedy sám nejlepší povědomí o tom, zda určité osoby jsou prověřovány v souvislosti s určitými „kauzami“. To pak může v řízení soudu sdělit mimo veřejnou část spisu (viz níže). V žádném případě však není úkolem soudu, aby za stěžovatele z prostých náznaků o existenci nějakých mediálních kauz týkajících se osoby žalobce vyvozoval nezbytnost a přiměřenost jím provedených identifikačních úkonů. Byť nelze obecně vyloučit, že i v případě „upozornění“ investigativní žurnalistiky na údajnou trestnou činnost konkrétní osoby bude existovat silný důvod pro prověření, zda není přiměřené provedení relevantních identifikačních úkonů, bude vždy na policii, která má většinou i vlastní a přesnější informace o celé věci, aby tuto spojitost (jako důvod k provedení identifikačních údajů) prokázala. To se v souzené věci nestalo.

[36] Stěžovatel v kasační stížnosti v této souvislosti dále upozornil na to, že ne všechny informace, kterými disponuje, jsou způsobilé ke zveřejnění. K tomu však soud připomíná, že i při přezkumu utajovaných informací platí princip plné jurisdikce, která umožňuje, aby soud samostatně vyhodnotil správnost a úplnost skutkových zjištění, i těch utajovaných. Jak již Nejvyšší správní soud v minulosti uvedl, nelze připustit, *„aby pod rouškou údajných utajovaných informací, o jejichž relevanci si nelze učinit úsudek, bylo svévolně a bez spolehlivých skutkových důvodů nakládáno s osudy lidí“* (rozsudek ze dne 12. 3. 2020, č. j. 2 Azs 259/2019-28, č. 4031/2020 Sb. NSS, bod 22). Pokud tedy stěžovatel disponoval informacemi, které nebylo možné uvést v rámci vážení zásahu do práv žalobce otevřeně, zná správní soudnictví způsoby, jak to učinit (a to ať již v režimu neveřejné části spisu či přímo jako utajované části spisu). Nabízí se i možnost odůvodnit úvahu o nezbytnosti provedení identifikačních údajů v rámci utajované části spisu a ve veřejné ponechat úvahu jinou, tak, aby nedošlo k maření trestního řízení (stíhání). Holé tvrzení o tom, že existují i informace, které nelze zveřejnit, však není důvodem, pro který lze posvětit zásah do žalobcových veřejných subjektivních práv.

[37] Stěžovatel pak v kasační stížnosti zcela pomíjí další důvod, na němž krajský soud založil své posouzení, a sice že v řízení nikterak blíže neobjasnil časový odstup mezi údajným spácháním trestného činu žalobcem v roce 2009, sdělením obvinění v únoru 2021 a provedením identifikačních úkonů v říjnu 2023. Neučinil tak ani v řízení před soudem kasačním. Krajský soud však zcela správně konstatoval, že popsané časové prodlevy přirozeně relativizují tvrzený důvod provedení identifikačních úkonů, který má spočívat ve snaze stěžovatele zabránit riziku zastírání trestné činnosti žalobcem v této věci.

[38] Dostatečně zdůvodněným se s ohledem na výše uvedené nejví ani tvrzení, že hrozí opakování hospodářské kriminality, které stěžovatel opírá o obecné policejní statistiky, bez provedení individualizované úvahy ve směru k žalobci. V judikatuře kasačního soudu se u této kategorie kriminality (tzv. bílých límečků) důvod pro získání identifikačních údajů našel spíše výjimečně. Konkrétně ve věci č. j. 4 As 27/2018-55, v níž se však obviněná osoba opakovaně dopouštěla majetkové trestné činnosti a opakovaně způsobila značnou škodu. V nyní posuzované věci žalobce nebyl v minulosti odsouzený (stěžovatel netvrdil opak), byl obviněný z hospodářské trestné činnosti, u níž je i dle stěžovatele nejnížší míra recidivy a stěžovatel zejména neprokázal svá tvrzení stran důvodů, pro které úkon provedl (viz výše). Soud pouze na okraj poznamenává, že u hospodářských trestných činů spojovaných s osobami veřejně známými je otázka nezbytnosti pořízení identifikačních údajů v podobě jejich popisu a fotografie pro zjištění či usvědčení pachatele spíše pochybná (na rozdíl např. od podpisového vzoru takové osoby).

[39] Nejvyšší správní soud proto shledal kasační stížnost v otázce zákonnosti pořízení identifikačních údajů dle § 65 odst. 1 zákona o policii nedůvodnou. Krajský soud správně uzavřel, že došlo k zásahu do práva na informační sebeurčení žalobce.

IV. Závěr a náklady řízení

[40] Na základě shora uvedeného Nejvyšší správní soud uzavírá, že shledal kasační stížnost důvodnou ve vztahu k výrokům II. a III. napadeného rozsudku, a proto jej v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. v tomto rozsahu zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[41] V dalším řízení bude krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Ten lze shrnout tak, že krajský soud ve vztahu k návrhům žalobce na určení nezákonnosti zásahu spočívajícího v uchovávání identifikačních údajů (daktyloskopických otisků, fotografií a popisu žalobce) v policejních databázích a na přikázání jejich likvidace nejprve vyjasní, kdo má být žalovaným (tzn. komu lze přičítat tvrzené jednání a uložit povinnost odstranit získané informace z evidence, popřípadě zajistit jejich zničení; srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 12. 2014, č. j. Nad 224/2014-53, č. 3196/2015 Sb. NSS), upozorní na tuto skutečnost žalobce a vyzve jej, aby případně reagoval úpravou označení žalovaného. Následně, bude-li to možné s ohledem na úpravu žaloby a jejího petitu, přibere do řízení žalovaného, jemuž je dané jednání přičitatelné a posoudí z pohledu uplatněných žalobních námitek a s ohledem na zjištěný relevantní skutkový stav, i zákonnost uchovávání odebraných vzorků a z nich získaných informací.

[42] Pro úplnost Nejvyšší správní soud dodává, že výrok IV. napadeného rozsudku zrušil pro jeho závislost na výrocích II. a III., respektive nezbytnost uvážit o procesním úspěchu účastníků řízení v návaznosti na konečný výsledek sporu v dalším řízení.

[43] Krajský soud v novém rozhodnutí o věci rovněž rozhodne o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3 s. ř. s., rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2016, č. j. 8 As 80/2016-36).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

7 As 68/2024 - 69

V Brně dne 14. května 2026

Lenka Krupičková
předsedkyně senátu